

ТАҚРИЗ

ба диссертатсияи Азимова Муқадасхон Муҳамедовна дар мавзуи «Идоракуни рушди бахши давлатии хизматрасониҳо дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ (дар мисоли вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.05.02 – Хизматрасонӣ дар соҳаҳои илм, маориф ва иҷтимоӣёт

Муҳиммият ва зарурати таҳқиқоти гузаронидашуда

Ҳалли мушкилоти тараққиёти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити мусоир танҳо ҳангоми баланд намудани сатҳу сифати танзими давлатӣ дар ҳама соҳаҳои фаъолияти хочагидорӣ имконпазир аст. Бахши давлатии иқтисодиёт дар ҳама мамлакатҳои дунё мавҷуд аст. Шаклҳои маъмули онҳо дар монополияҳои муқаррарӣ, нокомии бозори омилҳои истеҳсолот, бахши иҷтимоии фаъолияти ҷамъиятӣ ба назар мерасанд. Сарчашмаҳои зарурати инкишофи бахши давлатии иқтисодиёт дар асарҳои иқтисодчиёни давраи гузашта, алалхусус, К. Маркс, Ч.М. Кейнс, Ч. Стиглitz, М. Алле, В. Танзи, Т. Пикетти ва дигарон ифодаи ҳудро ёфтаанд. Маркази таҳқиқоти ин олимон на танҳо дар мушкилоти адолати иҷтимоӣ, инчунин дар нақши бахши давлатӣ дар азnavtaқсимкуни бойгарии миллӣ ифода ёфтаанд. Бояд қайд намуд, ки бахши давлатии иқтисодиёт дар пешниҳод ва таъмини неъматҳои иҷтимоии зарурӣ дар ҳар давру замон зери баҳсҳои гуногун қарор гирифтааст. Баҳсҳои илмӣ дар доираи нокомии низоми бозорӣ асос гирифта, мавҷудияти бахши давлатиро пеш аз ҳама дар ташкил ва таъмини тараққиёти корхонаҳои стратегӣ ба монанди истеҳсоли энергетика, саноати коркард, корхонаҳои истеҳсоли масолеҳи ҳарбӣ, истеҳсоли неъматҳои ҷамъиятӣ барои истеъмоли оммавӣ (маориф, илм, фарҳанг, тандурустӣ, таъминоти хизматрасониҳо майшӣ ва ғайраҳо), ташкили истеҳсолот дар соҳаҳои монополияи муқаррарӣ (таъминот бо барқ, таъмини об, нақлиёти ҷамъиятӣ ва ғайраҳо), ташкили ҳифзи муҳити зист ва институтҳои молиявии танзими давлатии иқтисодиёт, ифода мекунанд.

Чунин хислатҳои объективии бахши давлатии хизматрасониҳо дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ низ вучуд дорад. Зоро дар ҳар як минтақа мавҷудияти бахши давлатии хизматрасониҳоро бо дарназардошти таъминоти аҳолӣ бо неъматҳои иҷтимоии ҷамъиятӣ фаъолият мебарад. Эътироф намудани бахши давлатӣ ҳамчун қисмати маҳсуси иқтисодиёт бо ҳусусиятҳои хоси ҳуд коркарди механизмҳои маҳсуси идоракуни онҳоро бо дарназардошти алоқамандии он бо дигар агентҳои иқтисодӣ тақозо менамояд, ки самаранокии фаъолияти тарафҳоро таъмин менамояд.

Бинобар гуфтаҳои боло, қайд кардан зарур аст, ки муҳиммияти мавзӯи диссертатсия бо афзоишёбии эҳтиёчот ба муносибатҳои нав доир ба идоракуни рушди бахши давлатии хизматрасониҳо ва таъминоти аҳолӣ бо неъматҳои иҷтимоии зарурӣ, бо такомул ва таъсири ин ҷараён ба фаъолияти ҳоҷагидории минтақавӣ алоқаманд аст.

Сатҳи асоснокии муқаррароти илмӣ, ҳулосаҳо ва тавсияҳо

Асоснокӣ ва эътиимоднокии муқаррароти илмӣ, ҳулоса ва пешниҳодҳо, ки дар диссертатсия дарҷ гардидаанд, натиҷаи таҳлили назариявӣ ва методологии таълифоти сершумори илмӣ вобаста ба идоракуни рушди бахши давлатии хизматрасониҳо дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ, ки дар нашриётҳои бонуфузи кишварҳои ИДМ ва ҳориҷи дур чоп карда шудаанд, инчунин, ақидаҳои муҳталифи олимон-иктисодчиён доир ба ҳусусиятҳои идоракуни рушди бахши давлатии хизматрасониҳо, ҳусусиятҳои пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ, таҷрибаи ҷаҳонии рушди бахши давлатии хизматрасониҳо, роҳҳои такомули идоракуни бахши давлатии иқтисодиёти вилояти Суғд дар ҷодаи пешниҳоди неъматҳои иҷтимоӣ ва гайра мебошанд.

Шиносой бо матни диссертатсия нишон медиҳад, ки таҳқиқоти гузаронидашуда дорои навгонии илмии мӯайян мебошад. Азимова М.М. натиҷаҳои таҳқиқоти илмии ҳудро ба тариқи маърӯзаҳо дар конференсияҳо ва семинарҳои илмӣ манзур гардонида, мақолаҳои илмии ҳудро дар маҷаллаҳои тақризшаванда ба чоп расонидааст.

Натиҷаҳои таҳқиқот ва навгониҳои илмии диссертатсия

Муаллиф ба сифати навгонии умумӣ муқарраротеро қайд мекунад, ки мувофиқи он масъалаи назариявӣ, методологӣ ва таҳияи дастурҳои методӣ оид ба баланд бардоштани самаранокии низоми идоракуни рушди бахши давлатии хизматрасониҳои вилояти Суғд дар пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ муқаррар карда шудаанд.

Натиҷаҳои таҳқиқот бевосита аз инкишоф додани назарияи баланд намудани самаранокии фаъолияти бахши давлатӣ дар иқтисодиёти минтақа дар ҷодаи таъмини пешкаш кардани неъматҳои иҷтимоӣ (ҷамъиятӣ), коркарди методологӣ ва тадбиқи амалии он иборат мебошад. Натиҷаҳои муҳимтарини таҳқиқоти гузаронидашуда, аз рӯи ақидаи муаллиф инҳо мебошанд:

1. Мағҳуми бахши давлатии иқтисодиёт дар натиҷаи ҳамbastagии маънидэдкуниҳои гуногуни дар адабиёти иқтисодӣ мавҷуд буда, васеътар карда шудааст. Мувофиқи ақидаи муаллиф “Бахши давлатӣ ҳамчун як ҷузъи сохтории иқтисоди омехта маҷмӯи сохторҳо ва ташкилотҳои институтсионаӣ мебошад, ки ба истеҳсол ва пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ баҳри қонеъ кардани эҳтиёчоти иҷтимоӣ дар асоси захираҳои дар ихтиёр дошта равона карда шудааст.

2. Асоснок карда шудааст, ки неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ (маориф, тандурустӣ, фарҳанг ва ғ.) маҳз ба сабаби таъсири мусбии беруна ба доираи неъматҳои омехта дохил мешаванд. Дар тафовут аз неъматҳои софи ҷамъияти онҳо метавонанд аз ҷониби давлат пешниҳод шаванд, ки дар конститутсияи қишвар дарҷ шудааст. Инчунин муқаррар карда шудааст, ки неъматҳои иҷтимоӣ ба таври хусусӣ дар асоси принсипи бозорӣ, бо назардоши пардохтнокӣ пешниҳод карда шаванд.

3. Исбот карда шудааст, ки дар натиҷаи ташаккули маҷмӯи шаклҳои хусусӣ ва давлатии ташкили пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ як фазои иқтисодӣ (навъи омехтаи иқтисодиёт) барои ҳамкории механизмҳои қвази бозорӣ ва иштироки соҳторҳои давлатӣ ва хусусӣ ё амали ниҳодҳои давлатӣ, сиёсӣ ва иқтисодӣ ба вучуд меояд.

4. Таносуби истеҳсолот ва пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ байни марказ ва минтақаҳо, инчунин захираҳо ва омилҳои рушди фазоии бахши давлатии хизматрасониҳо дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ муайян карда шуданд. Меъёрҳои мушаҳҳаскунандай типологияи бахши давлатии хизматрасониҳо таҳия карда шудаанд ва дар заминаи онҳо алгоритми интиҳоби субъект, объект ва механизми идоракунӣ ҳангоми пешниҳод кардани неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ бо мақсади истифодаи самараноки захираҳо ва рушди соҳаи мазкур пешниҳод карда шудааст.

5. Тавсияҳои методӣ барои баҳодиҳии фаъолият ва самаранокии низоми идоракунии бахши давлатии хизматрасониҳо вилояти Суғди ҷумҳурӣ дар соҳаи пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ, пешниҳод карда шуданд, ки барои ташаккул додани низоми идоракунӣ баҳри муносиб гардонидани ҳарочоти буҷетӣ ва ғайрибуҷетӣ, идоракунии сифати неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ ва истеҳсолот, ки ба эҳтиёҷоти сокинони чомеаи минтақавӣ равона карда шудаанд, имкон медиҳад.

6. Дар асоси таҳлили тамоюли рушди бахши давлатии хизматрасониҳо дастурҳои стратегӣ оид ба таъмини рушд ва такмили низоми идоракунии бахши мазкур дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ пешниҳод карда мешаванд, ки таҳияи стандартҳои неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ, муносибгардонии соҳтори бахши давлатӣ тавассути афзоиши ҳиссаи ниҳодҳои ҳудмухтор ва ташкилотҳои ғайритиҷоратии ғайрихукуматӣ ва рушди механизми шарикӣ давлат ва бахши хусусиро дар бар мегиранд.

Мундариҷаи диссертатсия ва тарафҳои мусбии манғии он

Диссертатсияи тақризшаванда аз муқаддима, 3 боб, хулосаю пешниҳод, рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Дар диссертатсия 34 ҷадвал, 5 расм ва 2 диаграмма оварда шудааст. Ҳаҷми диссертатсия дар 181 саҳифаи компьютерӣ баён карда шудааст.

Дар мұқаддима мұхиммілт ва аҳамияти мавзұи таҳқиқот асоснок карда шуда, дараңай омұзиши мавзұй тавсиф дода шуда, мақсад, вазифақо, объект ва предмети таҳқиқот мұайян карда шуда, навғонии илмій, аҳамияти назарияй вә амалии таҳқиқот, маълумот доир ба интишороти натижаҳои таҳқиқот оварда шудаанд (с.4-17).

Дар боби яқуми диссертация - “Асосхой назариявии рушди бахши давлатии иқтисодиёт” моҳияти неъматҳои ҷамъиятӣ ҳамчун объекти бахши давлатии иқтисодиёт, таснифи хусусиятҳои неъматҳои мұхимми иҷтимоӣ, рушди соҳтори ниҳодии истеҳсол ва пешниҳоди неъматҳои иҷтимоии мұхим дар бахши давлатии хизматрасониҳо мавриди таҳқиқ қарор дода шудаанд (с. 17-51).

Дар натиҷаи омұзиши асарҳои олимони зиёд, дар чорчӯбаи боби мазкур, муаллиф ақидаҳои мухталифро доир ба моҳияти неъматҳои ҷамъиятӣ ҳамчун объекти бахши давлатии иқтисодиёт мавриди баррасӣ қарор додааст (с.18-32). Муносибати муаллиф доир ба мұайян намудани тағовути мағҳумҳои “неъматҳои хусусӣ” ва “неъматҳои ҷамъиятӣ” (с. 32) йықон дод, ки хулосаи назариявии дуруст баён карда шавад.

Азимова М. М. дуруст қайд менамоянд, ки “маориф, соҳаҳои иҷтимоӣ-фарҳангӣ ва тандурустӣ, ки самараи баланди иҷтимоӣ доранд, ба неъматҳои мұхимми иҷтимоӣ дохил мешаванд. Истеъмоли ин неъматҳо, пеш аз ҳама вобаста ба ҳадафҳои сиёсӣ ё иҷтимоии ҷомеа зарур ва матлуб маҳсуб мешаванд. Неъматҳои мазкур ба доираи эҳтиёҷоти якумдарача, яъне эҳтиёҷоти ҳаётан мұхим дохил карда шудаанд” (с.35).

Дар саҳифаҳои 51-65, дар доираи зербоби 1.3 “Рушди соҳтори ниҳодии истеҳсолу пешниҳоди неъматҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ мұхим” муаллиф таҳлили мүқоисавии се навъи соҳторҳои ниҳодиро амалӣ кардааст, ки ҷолиби дикқат мебошад (с.53-54). Дар ин радиғ аз тарафи унвончӯ принципҳои рафтори оқилонаи мақомоти идоракуни давлатӣ мавриди таҳлил ва баҳодиҳӣ қарор дода шудааст (с.57-58). Муаллиф дуруст қайд менамояд, ки “Давлат дар маблағузории истеҳсоли хизматрасонӣ иштирок мекунад, аммо истеҳсоли мустақими неъмати мазкур метавонад ба як корхонаи хусусӣ ё ба ташкилоти мустақили ғайритичоратӣ voguzor карда шавад” (с.58-59).

Дар боби дуюм “Таҳқиқи вазъияти истеҳсол ва пешниҳоди неъматҳои мұхимми иҷтимоӣ дар бахши давлатии иқтисодиёти вилояти Сүғд” хусусиятҳои фаъолияти бахши давлатӣ дар соҳаи таъмини неъматҳои мұхимми иҷтимоӣ, арзёбии ҳолати рушди иқтисодии бахши давлатии вилояти Сүғд дар соҳаи неъматҳои мұхимми иҷтимоӣ, омилҳои ниҳодии рушди бахши давлатии вилояти Сүғд таҳқиқ ва таҳлил карда шудаанд (с.70-1110).

Дар доираи баррасии масъалаи хусусиятҳои фаъолияти бахши давлатӣ дар соҳаи таъмини неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ, ба муаллиф мӯяскар гардидааст, ки вазифаҳои асосии бахши давлатии иқтисодиётро муқаррар намояд (с.70). Унвонҷӯ дуруст қайд менамояд, ки “маблағгузории истеҳсолот ва пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ ба аҳолӣ, ки истеъмоли онҳо моҳияти умумӣ ва ҳатмӣ дорад, тавассути низоми молия ва андоз амалӣ карда мешавад” (с.72).

Дар натиҷаи таҳлили эмпирикӣ вазъияти бучети давлатӣ ва маҳаллӣ, муаллиф қайд менамояд, ки “афзоиши қисми даромади бучети маҳаллӣ кафолат медиҳад, ки мақомоти ҳокимияти иҷроияи маҳаллӣ барои таъмини рушди иҷтимоиву иқтисодӣ вилояту ноҳияҳои мамлакат тадбирҳои лоиҳаҳои сармоягузории иҷтимоиро маблағгузорӣ намояд” (с.79).

Дар зербоби 2.2 “Арзёбии ҳолати рушди иқтисодии бахши давлатии вилояти Суғд дар соҳаи неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ” унвонҷӯ усули таҳлили муқоисавиро васеъ истифода карда нишондодҳои муҳталифро доир ба минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди таҳлил қарор додааст (с. 86-110). Дар натиҷаи таҳлилҳои гузаронида шуда муаллиф қолаби ташкили маблағгузории соҳаи тандурустиро пешкаш менамояд, ки барои истифодабарии амалӣ қобили дикқат мебошад (с. 90):

Дар натиҷаи таҳлили омилҳои ниҳодии рушди иқтисодиёти бахши давлатии вилояти Суғд муаллиф ба хулосаи дуруст меояд, ки мутобики он “Тамоюлҳои рушди бахши давлатии иқтисодиёт дар айни ҳол мустақиман бо имконияти ҷалб кардани ташкилотҳои ғайридавлатӣ ба истеҳсоли неъматҳои ҷамъиятий вобастӣ доранд. Дар натиҷаи ҳамкории бахшҳои гуногуни иқтисодиёт ҳалли нисбатан самараноки масъалаҳои иҷтимоӣ таъмин мегардад. Дар ин маврид интихоби механизми ниҳодӣ, яъне шакл, усул, технологияи ҳамкорӣ вобаста аз ҳолати мушахҳас бо мақсади ба даст овардани натиҷаҳои дилҳоҳ муҳим аст” (с. 119). Чунин муносибат ба унвонҷӯ имкон фароҳам овард, ки механизмҳои ниҳодии ташкили фаъолият дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоиро бо дарназардошти моҳияти онҳо дар шакли ҷадвал (ҷадвали 2.3.3. с. 122) муқаррар намояд.

Дар боби сеюм “Такмили идоракуни бахши давлатии иқтисоди вилояти Суғд дар соҳаи пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ” такмили механизмҳои идоракуни давлатии пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ, самтҳои стратегии рушди истеҳсолу пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ дар вилояти Суғд, асоснок намудани заминаҳои концептуалии дастирии давлатии фаъолияти соҳибкорӣ дар пешниҳоди хизматрасониҳои муҳимми иҷтимоӣ муҳим мавриди баррасии илмӣ қарор дода шудаанд (с. 127-139).

Дар ин кисмати диссертатсия муаллиф дар асоси таҳлили типологияи предметии идоракунии захираҳои бахши давлатии хизматрасониҳо, соҳтори ташкилии захираҳои идоракуниро бо тавсири муаллифӣ баён кардааст (с. 128-129). Ба ақидаи унвонҷӯ “Типологияи субъективии захираҳои идоракунӣ самти таъсири захираро инъикос мекунад. Таҳлил дар ҳамвории ҳамбастагии субъект ва объект амалӣ мешавад”, муаллиф дар ин росто менависад, ки “навъи захираҳо барои таҳлили равандҳои идоракунӣ дар бахши давлатӣ истифода мешавад. Захираҳои идоракунии таъсири мустақими бахши ҷамъиятӣ ба мизоче равона карда шудаанд, ки ҳамчун объект баромад мекунанд” (с. 130-131). Дар саҳифаи 137 диссертатсия, муаллиф ба таври схемавӣ ҳадаф ва вазифаҳои рӯшди соҳаи неъматҳои муҳимми иҷтимоиро ифода қардааст, ки ҷолиби диққат мебошад (расми 3.1.4).

Азимова М.М. дуруст қайд менамояд, ки “аз нуқтаи назари ноил шудан ба ҳадафҳои амалӣ, фаъолияти бахши давлатӣ дар соҳаи неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ то ҳалли мушкилоти молиявӣ ё ташаккули шаройти мусоиди ниҳодӣ самтгузорӣ шудааст. Ҷустуҷӯи истифодаи нисбатан муносаби захираҳои маҳдуди бахши давлатӣ талаботи ба таври қатъи муайян кардани механизмҳои афзалиятноки тақсими онҳоро бо назардошти ҳадафҳои мавҷуда ё имкониятҳои баланд бардоштани самаранокии тақсимоти тақорори онҳо бо имкониятҳои минтақавӣ тақозо менамояд” (с. 138). Дар асоси таҳлили воқеъияти аслӣ ва адабиёти назариявӣ дар саҳифаҳои 139-142 диссертатсия, унвонҷӯ самтҳои фаъолияти ташкилоти иҷтимоиро күшода додааст, ки он аз се самт иборат мебошад. Самти якум – волоияти рисолати иҷтимоӣ бар манфиатҳои тиҷоратӣ; Самти дуюм – муносабати навоварона нисбати ҳалли мушкилоти иҷтимоӣ; Самти сеюм – мавҷудияти таассури устувори тиҷоратӣ.

Дар хulosai диссертатсия, хulosабарорӣ ва пешниҳодҳои муаллиф доир ба такомули идоракунии тараққиёти бахши давлатии хизматрасониҳо дар ҷодаи пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ дар вилояти Суғд баён карда шудаанд (с. 159-163), ки ҷолиби диққат мебошанд.

Камбудию норасогиҳои дар диссертатсия ҷойдошта

1. Номи мавзӯи диссертатсия таҳия илмиро талаб менамояд
2. Хуб мешуд, ки агар нақшай диссертатсия бори дигар таҳия карда шуда, принсипи таҳқиқоти илмии “номи бобҳо бояд мӯҳтавои мавзӯро күшода диханд ва номи зербобҳо бошад, мазмуни бобро күшода дихад” ба рӯҳ монда шавад.
3. Вазифагузории таҳқиқот 9 мавқеъро фаро гирифта, навгонии илмӣ бошад, 5 (6) мавқеъро дар бар мегирад. Хуб мешуд, ки шумораи масъалаи таҳқиқот бо шумораи навгонии илмӣ мутобиқат намояд. Шояд шумораи

навгонии илмиро вобаста ба масъалагузорӣ то 6-7 мавқеъ зиёд кардан мумкин бошад.

4. Дараҷаи омӯзиши мавзӯи таҳқиқот бо назардошти корҳои илмии олимони номбурда кушода дода шавад, хуб мешуд.

5. Дар саҳифаи 86 ҷадвали 2.2.1 “Ҳиссаи ҳарочоти давлатӣ дар ММД Ҷумҳурии Тоҷикистон ва МММ вилояти Суғд” номгузорӣ карда шудааст. Чунин муносибат ба таҳлили маълумоти оморӣ ба талабот мувоғиқ нест. Зоро ҳарочоти давлати дар ММД ҳисоб шуданаш мумкин аст, лекин дар МММ ҳарочоти мақомоти идоракуни давлатии маҳаллӣ дарҷ мегардад. Ин ҷадвалро ислоҳ кардан зарур аст.

6. Таҳлили маълумоти оморӣ бо дарназардошти нарҳҳои муқоисавӣ (озод намудани нишондиҳандаҳои аз таъсири таваррум) сурат гирад бехтар мешӯд, зоро дар ин ҳолат вазъияти аслӣ саҳехтар муайян карда мешавад.

7. Дар зербоби 1.3 “Рушди соҳтори ниҳодии истеҳсолу пешниҳоди неъматҳои аз ҷиҳати иҷтимоӣ муҳим” муаллиф оид ба зинанизоми Маслоу сухан меронад (с. 51). Хуб мешӯд, агар дар доираи ҳамин зербоб зинанизоми Маслоу вобаста ба пешниҳоди неъматҳои иҷтимоии муҳим бо назардошти олимони ватаний ба монанди д.и.и., профессор Ганиев Т.Б., саҳехтар баён карда мешуданд.

8. Зербоби 2.2. “Арзёбии ҳолати рушди бахши давлатии иқтисодиёти бахши давлатии вилояти Суғд дар соҳаи неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ” таҳрирро талаб менамояд. Зоро номи зербоб аз ҷиҳати илмӣ нодуруст мебошад.

9. Дар ҷадвали 2.1.2 “Шумораи бекорон ва сатҳи музди меҳнати кормандон дар минтақаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2020” (с. 73), шумораи бекорон (ҳазор нафар) музди меҳнати номиналии ҳармоҳаи ҳисобшуда бо ифодаи сомонӣ ва нишондиҳандай фарқият аз музди меҳнати миёнаи ҳармоҳаи мамлакат оварда шудааст. Мантиқи тартибдии чунин ҷадвал барои хонанда номаълум бокӣ мондааст. Алоқамандии ин нишондиҳандаҳо дар ҷӣ зоҳир мегардад, муқаррар карда нашудааст.

10. Ҕадвали 2.2.1 (с. 86) таҳрири ҷиддиро тақозо менамояд, ҳиссаи ҳарочоти давлатӣ дар ММД дар алоҳидагӣ ва ҳиссаи ҳарочоти мақомоти иҷроияи ҳокимиияти давлатии маҳаллӣ алоҳида дар МММ муқаррар карда шаванд.

11. Матни диссертатсия аз ҳатогиҳои имлогӣ холис нест.

Ҳулоҳаи умумӣ доир ба диссертатсия

Эродҳои зикршуда ба мазмун ва паҳлӯи мусбии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонад. Ҳамаи эродҳо хислати тавсиявӣ доранд. Бинобар ҳамин қайд намудан зарур аст, ки диссертатсияи Азимова Муқадасхон Муҳамедова дар сатҳи кофии илмӣ ва методологӣ иҷро шудааст.

Оид ба муҳтавои диссертатсия 11 мақолаи илмӣ, аз он ҷумла 4 мақола дар мачаллаҳои аз тарафи КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тақризшаванда ва дигар мачаллаҳои илмӣ чоп карда шудааст.

Автореферати диссертатсия қисмати асосии кори илмиро фарогир мебошад.

Муҳтавои диссертатсияи Азимова М.М. ба қисматҳои шиносномаи ихтисоси 08.00.05.02 – Ҳизматрасонӣ дар соҳаҳои илм, маориф ва иҷтимоӣ мувофиқат мекунад.

Диссертатсияи тақризшаванда ба талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон” аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, мутобиқат мекунад.

Диссертатсияи Азимова М.М. дар мавзӯи «Идоракуни рушди бахши давлатии ҳизматрасонихо дар самти пешниҳоди неъматҳои муҳимми иҷтимоӣ (дар мисоли вилояти Суғди Ҷумҳурии Тоҷикистон)» бароя дарёфти дараҷаи номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.05.02 – Ҳизматрасонӣ дар соҳаҳои илм, маориф ва иҷтимоӣ мувофиқат мекунад ва бо дарназардошти ислоҳи камбуҷиҳои ҷойдошта барои баррасӣ дар Шӯрои диссертационӣ пешкаш карда мешавад.

Муқарризи холис:

мудири кафедраи
назарияи иқтисодии
МДТ “ДДХ ба номи
академик Б.Фафуров”,
д.и.и., дотсент

Аличонов Ч.А.

Имзои мудири кафедраи назарияи иқтисодӣ д.и.и., дотсент Аличонов Ч.А.-ро тасдиқ менамоям.

Сардори Раёсати кадрҳо ва
корҳои маҳсуси МДТ
“ДДХ ба номи академик Б.Фафуров”

735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Хучанд
гузаргоҳи Мавлонбеков 1
Тел: (83422) 6 52 73; 6 47 39;
Факс: (83422) 6 75 18;
Тел: (+992) 92 845 00 54
E-mail: alijonov_jamshed@mail.ru.

Наврузов Э.М.